בסוד שיח

תרומת האינדיאנים ליהודים מחפשי־דרך

לכתב העת המעניין "מסע אור" (טילים, מבע, אבן נזר, הודי וכו' וכו') יש שלוחה, מגזין בשם "סטיילים". המתמיד הוא מרכז בר־אלונה. בגיליון "סטיילים" מאי 2002 כתבות שעיינתי "בגיחות של ח"ל ביש ראל". למצוא קצת מ"ל בישראל. לנסתר קרוב ולהרגיש רחוק. אחת הכתבות בחוברת זו, תחת הכותרת "בדרך האינדיאנית" מספרת, בין היתר, על סדנת היכרות עם התרבות האינדיאנית. מיכל־דרור סגל כותבת, כי בקר בין מעלֶה מיכאל בלב במסגן של פיזות אקוסטיים, תבוק ברכסיו של הר הכרמל ובשנה על הים התיכון, שוכן "פ נקה" – מרכז רוחני מדרך האינדיאנית. המרכז הזה שהלל את האינדיבידואליות שוביאה לפיתוח המסגרות הקהילתיות, השכונתיות, והוא עזה לצרכי האנשים המ חפשים את המשקות שבהם הם יוכלו מחוברים. לא רק לקהילה כלשהי, אלא גם לאדמה ולטבע.

מתוכנת מגלו "חוברה הישראלית שביטה ליצור דמות אחרת, אחו "צבר" שיתעלנו, הלכת ומתפרקת לקבוצות קטנות ולפרטים: תחושת הבלישות גרלה וע". מה הדרך בחוברות מרוש לשבט. וכאן נכנסא השל". רוך "מרכז מנקה" פותח צוהר כן, אפיתי וללא משוא פנים לחברויות האינדיאניות המבוססות על שבטיות ונוהגות בקנה לצורך הזן בחוברות".

המרכז האינדיאני עורך סדנאות קבוצתיות שמעבי רות למשתתפים בהן את הדרך האינדיאנית שהמציאה: אין חושבים יותר חושבים פחות. "כולם שווים. לכולנו תפקידים שונים וחשובים במעגל הבריאה: מראשון הר תרשים ועד אחרון הפילים, מפרעל הניקיון באנקונדי, ועד אחרון בני המלוכה הבריטים".

אני קורא ושוב קורא את המסרים שכתב גב' נטע אלו ני, שהיא מרכזת הסדנאות במרכז האינדיאני, ובתבל"ם אני לא מנסא דבר שאינו קשור במבודו ליהדות. לזת ישראל. אומרת נטע אלוני, בין היתר: "כולנו למעשה שייכים לאותה מציאות, לאותו אחר, לאותה רוח גדולה, בכל שנגביה עוף כמו הנשר, נראה שאין "אני" ו"אתה" ואין "אנחנו" ו"אתם" אלא כולנו נמצאים באותה סירה, ועלינו למצוא את הדרך שתהיה טובה לכולם. ברמת הפ ערל אנו עדים המתרחשים זה לזה ונקודה זו מורגשת בסדנאות הקבוצתיות שמתעברות במקום".

שאלתי את גברת אלוני כמה אנשים נכלו עד כה חלק בסדנאות "דרך אינדיאנית". לאחר שבדקה בספ רים, השיבה לי, כי "המרכז האינדיאני"-קיים כשנה ותצי ובקשתה זו עברי אותו, קרי את הסדנאות, כחמשת אלפים איש. לא יותר. ומי הם המשתתפים בסדנאות הללה קבוצות של חברים ומשפחות, קבוצות רבות של צוותים העובדים יחד בתחום הפרנסה, המיטול הרפואה, הנהלת האורגון. חרץ מאלוקים מוכרים שם יחידות נסו שלם רבר מעבר לעיקרי היהדות ובירורי, אלא שמסתבר שעיבור גדול אינו יודע יחידות מזו והוא קונה את מסי ריית דרך "המרכז האינדיאני".

אין ספק כלל, קיים ביטאון אריך לדוגמאות עם תכ נים ואנשנו מפוספסים את המתרים שכמותם לה ובמקי רה שלפנינו - מדובר בסלולה ויפכונה של וחברה הישראלית.

מתי נרים סוף סוף את הכפפות?

לכנה לבניין בית־כנסת ברמת בית־שמש א'

ביטור גרזל, ויתי־ביטני, גר ברמת בית שמש א' ואין לו בית־כנסת. את תפילות השבת, בדרך כלל, מתפללים במעון לילדים. 70 משפחות מהמקום תתנו הודאות קבע זה הכסף הראשוני להחיז את העיירת הכרוכה בבניית בית הכנסת, שיש לו כבר מיתחם וגם אישורים לבנייה. להרים פרוייקט כזה דורש כסף והרבה כסף, והמעילים המקומיים פונים לכל מי שמוכר וידוע להם, שיוכה שכם להקמה בית הכנסת הזה, שבלי תמיכה מבחוץ הוא יקום רק בעוד זמן רב.

למכתב לתורם הפוטנציאלי, מצורף קובץ הנושא את השם "תפילה לעני" ובו מאסף של מאמרים חשר בים בענייני תפילה ובית הכנסת, שכתב ורימו ר"ד אורין ארנד, מרצה לתלמוד באוניברסיטת "בר־אי לך", שהוא גם הרוח החיה בעשייה לזירוז הקמתו של בית הכנסת ברמת בית־שמש א'. מכתב יפה, חוברת על רמה ויש את ה"כיף" לחשוב איך עזרים להם חברי "חברים כל ישראל" אמרנו רק בשבת האחרונה. וכאן, זוהי ההזדמנות לחרוש על נכס, כדי שניתן יהיה לסייע גם לאתרים ולקהילות אחרות בלי מאץ מיותר.

אני מציע להוקים קרן "כל ישראל חברים" שבה יהיו בהתחלה חברים בין אלפיים לשלושת אלפים איש. כל חבר ישריש את כספי העשרות, חלק מהם, לקרן בהוראת קבע. אני מדבר על סכום שלא יפחת מ־50 שקל לחודש וכל הרוצה להוסיף יוסיף. בראש הקרן הזאת יעמוד רואה חשבון מוכר וידוע והוא יתן מסר לקרן בהתנדבות.

ואיך מגייסים לאלפיים – שלושת אלפים אישי אני מציע שכל הרב ישראל רוזן העומד. מאחורי "שבת בשבתו", שיקרא "עמוד החסד", ובו תיפתח ב"שבת בשבתו", שיקרא "עמוד החסד", ובו תיפתח תנועת שרשרת של תורמים הקוראים לחבריהם, תוך נקיבה שמם ומקום מגוריהם להצטרף לקרן.

אז קודם כל אני מתחיל בתרומה של 50 שקל וקר רא ליוסף אלימלך שיף, לאליעד שיף, ליעקב שיף ול תומר שיף לתרום כמוני ולקרוא לחבריהם להשתלב במסלול החסר הזה. במעט מאמץ אפשר להקים קרן ענקית בסכום של 50 ש"ח מדיבי בהוראת קבע ולא זוד לפרוייקטים רבים לעמוד על הרגליים.

הציונות הדתית יכולה להקים קרן כזאת שבה יהיו חברים, עשרים אלף איש לפחות, ותאמינו לי שאם מישהו או כמה אנשים יתמסרו לזה, יקום ממעל חסד שאין שני שלו. "שבת בשבתו" מוסיף במספר נכבד של עותקים ברחבי הארץ וסכום של 50 שקל הוא המון כאשר הוא מתחבר לחמשת אלפים איש וכו'.

צרכי עמך ישראל מרובים וישנם הרבה פניות בעלייני רשאות, יתומים ואלמנות והגיעה השעה שנעשה לביתנו. 50 שקל אינו סכום שמוכן ומקשה על מתן תרומות נוספות למי שמתבקש מסביבתו הקרובה לתרום, ותודה לאל הציבור הדתי־ציוני ברד בו המבריע מבוסס.

בעל יזמה צריך להתחיל לקשור את החוטים, וכ סיון העבר לימד אותי, כי רוזקא הפנסיונרים הם הם המתאימים ביותר לרכז פרוייקט כזה.

בצדקה תיכוניני ובזכותה ליוושע והקרן מהסוג הזה תיצוק תוכן ממשי לאמירה החוזרת ונשנית כל "שבת מברכים": "חברים של ישראל". אין בל של ספק שניתן יהיה לצרף לקרן הזאת גם ממורתיים ומי שאינם מקפידים על שמירת מצוות ובלבד שיהיה רכז רוצני שבלבו נטועה אהבת־ישראל אמיתית.

"ישראל בן אליעזר ושרה"

ביום שיש. כ"ה באדר בשלוש לפנות־ביקר, נסע ר' יוסף וילניצר עם נהגו הנני בירסו .לו־יסודי המשיך הישר לוולדעניק שליד קדוסטו. לאחר ששפר את שיחו ליד ציונו של השאירית ישראל", התפלל שחרית ויצא לדרך המרוכה לוורשה – 350 קילומטרים.

באמצע הדרך עצר שוסר את המכונית והזה לר' יוסף לבאת ולסת עמו למבנה סמוך כבניסה לקה ממנו השוסר את רישיון הנהג ולתוסך אותו. השוסר ריבר אנגלית וכך יכול היה ר' יוסף לענות לו.

לשתע. שלוף ה"שוסר" אקרה חרק אז הבין ר' יוסף שאיש־שיחו אינו שוסר והא שודד דר כים. כבש ר' יוסף את זעדתו, אך השודד לא הניח לו לילחנות מהספק, הוא הצמיד את האר סדה אל ריסנו. ר' יוסף ראה שהשודד רצינו בכוונותיו ושאל אותו: "מה אתה רוצה – את כספי? והשודד פלט רק "כן".

ר' יוסף החזיק בכיסו חוזן יולרים, הניחם על השולחן וחשב לתוכו שכאן נגמר הסי פור.

בעודו תוחב את היולרים לכיסו, אמר השודד לר' יוסף: "אם אשודד אותך, אין ספק שתערוץ למשטרה. יש לך ברירה רקה להתפלל לאלוקים שלך".

ר' יוסף זחל לרקוד בכל נפשו, תוך כך ניסה להסביר לודבר, "אני בכלל לא יודע היכן אני נמצא, ואני מבטיח לך שלא אספר על הסקרה לאיש. כל כוונתי לעשות את השבת בוורשע".

אני אב לשנים־עשר ילדים וסבא לשלושים נברים ומפילא כבר מסרתי לך את כל הכ סף. מה יוצא לך מזה שתרצח אותי?" – אך הדוצה עמד על רעתו.

השלים ר' יוסף להודות את הסף, אולי תבוא ישועה ה': "בתוך שהשארתי במכונית יש לי שני שעוני יולקס עם יהלומים, אני מוכן לתת לך את השעונים ובלבד שתאפשר לי להמשיך בדרכי. קניתי את השעונים בניירוסק במחיר זול יחסית ומחירי של כל שעון כזה מגיע לשתות לארבעים אלף דולר.

הצעה זו כבר ריברה השודד הזה. לר' יוסף להביא את השעונים מהמכונית. "תזכור שאשחיר מכיוו אליך".

נכנס ר' יוסף למכונית, אמר וידוי ודשם כמה פילוים של צוואה למקרה שהגורע מכל יקרה רחל. הא מיהר להכניס את השעונים לכיסו ושב אל המבנה. נתן ר' יוסף את ה" עונים לשודד וחזר ההתחנן על נפשו. אך השודד עמד על שלו: "איני מאמין שלא תרווח עלי למשטרה. עכשיו תישרד כבר באלוקים שלך".

בעת צרתו, נזכר ר' יוסף ששמע על המגולה שאם פלוני נמצא בצרה, עליו להזכיר את שמו של הבעש"ט ד"ע "ישראל בן אליעזר ושרה" וריצל מהצרה.

הזל ר' יוסף למלול, "ישראל בן אליעזר ושרה" וביו אמירה לאמירה חזר והתחנן למני השודד: "שחרר אותי. שלח אחריי אחד מאנשיך וכך תיוכה שאני נוסע באמת למעבוד".

ברעבד סיפר שהתכוון בעצם לנסוע לוורשע ובשנה משונה יצא לו מפיו השם מעבוד". אלא שכאן חלה תפנית. "מה אתה מדבר על מעבוד?" רגז השודד. "אמנם רציתי לנסוע לוורשע", אך קודם שאתה רוצה לנסוע לוורשע? השיב לו ר' יוסף. "אמנם רציתי לנסוע לוורשע", אך כיוון שהשתוויתי כאן, אני מבין שלא אספיק להגיע לוורשע לפני כניסת השבת, לכן הדי לתי לשנות את היעד ולנסוע למעבוד הקרובה, כדי שלא לחלל את השבת".

עודו מדבר, הבחין ר' יוסף שפניו של השודד מתרככות, ולאחר היסוס שאל את ר' יר סף: "מה אתה בכלל רוצה במעבוד?"

השיב ר' יוסף: "בעבוד טמון ב' גדול שאני נכדי", ובינתיים המשיך ללחוש בינו לבין עצמו בתקוה ובפור: "ישראל בן אליעזר ושרה" שוב ושוב.

משמשמע השודד את השיבה הדריר את האקדח, וניכר בו שנלחץ, ולאחר הפסקה של שניות, שאל את ר' יוסף באירגינית מגושמת: "ותסבא הזה שלך, האם קוראים לו הבעל־ שם־שוב?"

"כן", ענה ר' יוסף. "אז, מבלי לחכות לתשובתו של ר' יוסף, תחב השודד את אקדחו בכר סו האחר, שלף מכיסו השני את שטרי הכסף ישני השעונים, החזירם לר' יוסף הנדהם ואי מר: "מצדי, אתה יכול לנסוע למעבוד".

ר' יוסף נשאר יפוא על מקומו והירהר: נו מגושם, רוצה אינדיאני, מניח לו לצאת לחר פש רק בזכות הבעש"ט הקדוש.

ראה הרוצה שר' יוסף שומר במקומו ומבים בו בתמיהה גדולה. "אתה בטח רוצה להבין קצן משהו", אמר השודד, "או אני אסביר לך. כשסבי היה עוד בחיים, סיפר לי על הבעש"ט הזה ואמר שהוא יהודי קדוש, ואז השביע אותי שלעולם לא אפגע ברמה אפילו באחד מבניהו נשל ר' יוסף את רגליו, והתיישב במכונית, ונסע הישיר למעבוד', להשתטח על ציונו הקדוש של הבעש"ט.

במעבוד זכה ר' יוסף להכנסת־אורחים נפלאה בביתו־הכנסת־אודחים שייסד והקים הרב ישראל־מאיר גבאי, וביותן שלא הוא לו בנגי שבת, יצא ר' יוסף לרחוב בעיירה והקה מובע רוסי מהודר ביותר שנראה כמו שפרייטל, וכך סידר לעצמו בגי הגיגי לכבוד השב בת.

כשנשאל ר' יוסף להרגשותיו באותה שבת, השיב שאינו מסוגל לספר ולתאר את אשר עבר עליו. "זה היה נס גלוי, ובשקוצעתי למעבוד' עשיתי שם את כל השטוץ לבני מבלי שיהיה לידי ולו גם יהודי אחד שאוכל לספר לו על אשר עבר עלי ולהתחלק בחוויותי. עם זאת, הרגשתי היתה מרוממת ביותר ולא ידעתי את נפשי מרוב תודה להי ולבעש"ט.

האין היו התפילות?

"בכן אמנם שהיתי יהודי יחיד, אך "מניין לתפילות היה לי, מביוון שבאוהל הרי שכר עשרה מתפללים ביחד. והעיקר שכמוהן היה לי, כי לא היה לי עם מי. כל שנותר לי היה רק לשיר ולשבח את בורא העולם על הנס".

בשובתו באוהל, קיבל עליו ר' יוסף שבועה לבתו בניו־יורק יערוך סעודת הודאה הר ריב, כדי לפרסם את ניסו ונפלאותיו של השי"ת וכוחם של צדיקים אף לאחר המהלקר תם.

(מתוך בטאון "כפר חב"ד" המוציא בימים אלה את גליון ה־1000 שלו. כה יתן ה' וכה יר סיף)

מחצרות אדמו"רים וחסידים